

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکتراي حرفه ای رشته پزشکی

عنوان:

بررسی تاثیر آموزش قبل از سزارین انتخابی بر پذیرش بی حسی نخاعی و کاهش

اضطراب اتاق عمل

نگارش:

مرضیه شمشیربند

اساتید راهنما:

دکتر مهزاد یوسفیان

دکتر نوشین مبارکی

اساتید مشاور:

دکتر فرهاد پورفرضی

دکتر علی محمدیان

آبان ماه ۱۴۰۰

شماره پایان نامه: ۰۹۰۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسمه تعالی

گواهی اصالت پایان نامه

اینجانب مرضیه شمشیربند دانشجوی مقطع دکتری رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تایید می‌نمایم که :

- این پایان نامه بر اساس نتایج بررسی‌ها/ تحقیقات انجام یافته توسط اینجانب تحت راهنمایی خانم دکتر مهزاد یوسفیان بوده و بوسیله خودم انشا گردیده است و در صورت استفاده از نتایج پژوهش‌ها و یا آثار دیگران بلافاصله به مرجع مورد استفاده استناد شده است و در قسمت منابع و مآخذ مشخصات مرجع به طور کامل ذکر گردیده است.

- مسئولیت صحت مطالب مندرج در این پایان‌نامه به طور کامل با اینجانب است.
- این پایان‌نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین‌تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

- کلیه حقوق مادی و معنوی این پایان‌نامه و هر گونه محصول مستخرج از آن اعم از مقالات، چاپ کتاب و ثبت اختراع به دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تعلق دارد و هرگونه استفاده از اطلاعات و یا نتایج، واگذاری اطلاعات به افراد دیگر، چاپ، تکثیر، نسخه‌برداری، ترجمه و اقتباس از این پایان‌نامه بدون اخذ اجازه کتبی از دانشگاه علوم پزشکی اردبیل ممنوع است.

- کلیه مقالات مستخرج از این پایان‌نامه تحت نام دانشگاه علوم پزشکی اردبیل (**Ardabil University of Medical sciences**) به عنوان وابستگی نویسنده اول یا مسئول و با اطلاع و اجازه تمامی اساتید راهنما و مشاور به چاپ خواهد رسید.

- چنانچه در هر مقطع زمانی، خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می‌پذیرم و دانشگاه مجاز است با اینجانب مطابق با ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت برخورد قانونی، هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی دانشجو

امضا و تاریخ

- بدین وسیله اصالت و صحت نتایج این پایان‌نامه مورد تأیید اینجانب، دکتر مهزاد یوسفیان استاد راهنما می‌باشد.

نام و نام خانوادگی استاد راهنما

امضا و تاریخ

تقدیم به

ساحت مقدس حضرت ولی عصر (عج)،

به استوارترین تکیه گاهم، دستان پرمهر پدرم

سبزترین نگاه زندگیم، چشمان سبز مادرم

که هرچه آموختم در مکتب عشق شما آموختم و هرچه بکوشم قطره ای از

دریای

بی کران مهربانیتان را سپاس نتوانم بگویم .

امروز هستی ام به امید شماست و فردا کلید باغ بهشتم رضای شما ؛

راه آوردی گران سنگ تر از این ارزان نداشتم تا به خاک پایتان نثار کنم، باشد

که حاصل تلاشم نسیم گونه غبار خستگیات را بزداید

بوسه بر دستان پرمهرتان

سپاسگزاری

بدین وسیله از زحمات و تلاش های بی دریغ اساتید محترم صمیمانه
سپاسگزاری مینمایم و همچنین از سایر دوستان عزیز و خواهران و برادران
عزیزم که هریک به نحوی به اینجانب کمک کردند تشکر نموده و سلامت و
موفقیت روزافزون همه ی آنها را از خداوند متعال خواهانم.

فهرست مطالب

۱	چکیده
۳	فصل اول
۳	مقدمه
۴	۱-۱ مقدمه، اهمیت موضوع و انگیزه تحقیق
۸	۱-۲ اهداف و فرضیات
۸	۱-۲-۱ هدف کلی
۸	۱-۲-۲ اهداف اختصاصی
۹	۱-۲-۳ اهداف کاربردی
۹	۱-۲-۴ فرضیات یا سؤالات تحقیق
۱۰	۱-۳ تعریف واژه‌های کلیدی
۱۱	فصل دوم
۱۱	بررسی متون
۱۲	۲-۱ مطالعات جهان
۱۵	۲-۲ مطالعات ایران
۲۰	فصل سوم
۲۰	مواد و روش کار
۲۱	۳-۱ نوع مطالعه
۲۱	۳-۲ جامعه آماری و روش تعیین حجم نمونه

۲۲.....	۳-۳ شرط ورود به مطالعه
۲۲.....	۳-۴ شرط خروج از مطالعه
۲۲.....	۳-۵ مکان و زمان انجام مطالعه
۲۲.....	۳-۶ روش تعیین حجم نمونه
۲۳.....	۳-۷ روش گردآوری اطلاعات
۲۷.....	۳-۹ روش تجزیه و تحلیل داده ها و بررسی آماری
۲۷.....	۳-۱۰ ملاحظات اخلاقی
۲۷.....	۳-۱۱ کد اخلاق
۲۸.....	فصل چهارم
۲۸.....	نتایج
۴۹.....	فصل پنجم
۴۹.....	بحث و نتیجه گیری
۵۰.....	۵-۱ بحث
۵۵.....	۵-۲ محدودیت های مطالعه
۵۶.....	۵-۳ نتیجه گیری
۵۷.....	۵-۴ پیشنهادات
۵۸.....	منابع
۶۴.....	ضمایم
۷۰.....	ABSTRACT

فهرست جداول و نمودارها

- ۳-۸ جدول متغیرها..... ۲۶
- نمودار ۱-۴: فراوانی گراویدیده ها در مطالعه ۳۰
- جدول ۱-۴: مقایسه میزان پذیرش روش بی حسی نخاعی قبل و بعد آموزش ۳۱
- جدول ۲-۴: مقایسه میزان پذیرش بی حسی نخاعی در گروه مورد مداخله و کنترل ۳۲
- نمودار ۲-۴: مقایسه گروه قبل و بعد آموزش و گروه کنترل بر اساس مقیاس اضطراب
- ..... HAMILTON ۳۳
- جدول ۳-۴: فراوانی میزان اضطراب خفیف و متوسط و شدید بر اساس مقیاس اضطراب
- همیلتون قبل و بعد از آموزش ۳۴
- جدول ۴-۴: فراوانی میزان اضطراب خفیف و متوسط و شدید بر اساس مقیاس اضطراب
- همیلتون در دو گروه مداخله و گروه کنترل ۳۵
- جدول ۵-۴: مقایسه میانگین میزان اضطراب مادران باردار کاندید سزارین الکتیو قبل از
- آموزش و گروه کنترل بر اساس جدول مقیاس اضطراب همیلتون ۳۶
- جدول ۶-۴: مقایسه ی میانگین میزان اضطراب قبل و بعد از آموزش بر اساس مقیاس اضطراب
- همیلتون ۳۷
- جدول ۷-۴: تاثیر آموزش بر میانگین میزان اضطراب بین دو گروه آموزش دیده و گروه کنترل
- بر اساس مقیاس اضطراب همیلتون ۳۸

- جدول ۸-۴: میزان فراوانی افراد مضطرب بر اساس مقیاس اضطراب APAIS در گروه قبل و بعد از آموزش و گروه کنترل ۳۹
- جدول ۹-۴: مقایسه میانگین میزان اضطراب در گروه مداخله قبل از آموزش و گروه کنترل بر اساس مقیاس جدول APAIS ۴۰
- جدول ۱۰-۴: مقایسه ی میانگین میزان اضطراب بر اساس مقیاس APAIS در گروه مداخله قبل و بعد از آموزش ۴۱
- جدول ۱۱-۴: مقایسه ی میانگین میزان اضطراب مادران باردار در گروه آموزش دیده و کنترل بر اساس مقیاس APAIS ۴۲
- جدول ۱۲-۴: مقایسه ی میانگین سن مادر با میزان پذیرش بیهوشی های نخاعی انتخاب شده قبل از آموزش، بعد از آموزش و گروه کنترل ۴۳
- جدول ۱۳-۴: مقایسه ی ارتباط نوع بیهوشی انتخاب شده با تعداد زایمان قبلی در گروه مداخله و کنترل ۴۴
- جدول ۱۴-۴: مقایسه ی فراوانی وجود یا عدم وجود بی قراری در اتاق عمل در بین دو گروه مداخله و کنترل ۴۵
- جدول ۱۵-۴: مقایسه ی فراوانی نیاز به مصرف بنزودیازپین ها در اتاق عمل در بین دو گروه مداخله و کنترل ۴۶
- جدول ۱۶-۴: تعیین فراوانی میزان تمایل به داشتن اطلاعات در مورد بیهوشی در بین دو گروه مداخله و گروه کنترل ۴۷
- جدول ۱۷-۴: تعیین فراوانی میزان تمایل به داشتن اطلاعات در مورد فرآیند عمل در بین دو گروه مداخله و گروه کنترل ۴۸

اختصارات:

APAIS	Amsterdam preoperative anxiety and information scale
DVT	Deep vein thrombosis
MS	Multiple Sclerosis
STAI	State Trait Anxiety Inventory
VAS	Visual Analogue Scale

بررسی تاثیر آموزش قبل از سزارین انتخابی بر پذیرش بی حسی نخاعی و کاهش

اضطراب اتاق عمل

چکیده

زمینه: بی حسی موضعی روش ارجح بیهوشی در سزارین الکتیو است. اضطراب قبل از عمل مشکلی بسیار شایع در تمامی اعمال جراحی است. علت عمده ی اضطراب و عدم پذیرش روش ارجح بیهوشی، نداشتن اطلاعات کافی و یا نداشتن اطلاعات نادرست بیمار است.

هدف: تعیین تاثیر آموزش قبل از سزارین انتخابی بر پذیرش بی حسی نخاعی و اضطراب

اتاق عمل.

مواد و روش: ۷۰ مادر باردار کاندید عمل سزارین الکتیو انتخاب شده و بصورت تصادفی به دو گروه A و گروه B تقسیم شدند. فرد مادر باردار در محدوده سنی ۲۰ تا ۳۵ سال با سن حاملگی بیشتر از ۳۸ هفته بود و همچنین شرایط خاص تاثیرگذار بر سلامت مادر و جنین و القاکننده سزارین اورژانسی وجود نداشت.

گروه A قبل از عمل به درمانگاه بیهوشی مراجعه کرده و تحت آموزش درمورد فرآیند و مزایا و معایب هر کدام از روش های بیهوشی قرار گرفت. برای گروه B برنامه آموزشی انجام نشد. در اتاق عمل هر دو گروه از نظر میزان اضطراب قبل از عمل با معیار APAIS و همچنین معیار اضطراب Hamilton بررسی شدند و میزان پذیرش بی حسی نخاعی و اضطراب با گروه کنترل مقایسه شد.

یافته ها: آموزش بطور معناداری باعث کاهش اضطراب مادران باردار در اتاق عمل و افزایش

معنادار پذیرش بی حسی نخاعی میشود.

نتیجه گیری:ارجاع مادران باردار کاندید سزارین الکتیو به درمانگاه بیهوشی و ارائه آموزش

باعث کاهش اضطراب و کاهش بیهوشی های عمومی و همچنین کاهش میزان نیاز به

آرامبخش ها میشود.

واژه های کلیدی: بی حسی نخاعی، اضطراب قبل از عمل، آموزش قبل از عمل، مقیاس

اضطراب و اطلاعات قبل از عمل آمستردام